

ПРОЄКТ ВПРОВАДЖЕННЯ Е-ГРИВНІ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ

Андрущенко Н.В., здоб. ОС «магістр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.С. Морозова**
Державний біотехнологічний університет

В сучасному цифровому віці, коли технологічні досягнення перетворюють усі сфери життя, фінансовий сектор не може залишитися осторонь від динамічних змін. В Україні розгортається ініціатива, яка об'єднує перетворити фінансову систему країни та змінити спосіб, яким ми сприймаємо та використовуємо гроші. Ця ініціатива - впровадження електронної національної валюти, або е-гривні. Метою даної публікації є вивчення процесу впровадження е-гривні в Україні та її потенційного впливу на розвиток економіки країни. У цьому контексті, в першу чергу розглянемо що таке цифрова валюта та її аспекти.

Цифрові валюти центрального банку (CBDC) — це форма цифрової валюти, що випускається центральним банком країни, їх вартість фіксується центральним банком і еквівалентна фіатній валюті країни. 111 країн, що становлять 95% світового ВВП, досліджують цифрову валюту. В цьому списку знаходиться і Україна. На сьогодні вже 11 країн повністю запустили CBDC. Очікується, що до кінця 2023 року ще понад 20 країн зроблять значні кроки щодо пілотування CBDC, включаючи Австралію, Таїланд, Бразилію, Індію та Південну Корею [1].

Основною ідеєю цифрових валют у світі є те, що розширення доступу до фінансових послуг може знизити рівень бідності та прискорити економічне зростання. Державні інвестиції в інноваційну інфраструктуру державних платежів, включаючи цифрові валюти центральних банків, можуть сприяти підвищенню фінансової доступності шляхом зниження бар'єрів для фінансового доступу та створення нових шляхів висхідної мобільності. Актуальність цифрових валют розширяється ще і наступними факторами: цифрова трансформація, фінансова включеність, міжнародні платежі, боротьба з корупцією, стимулювання інновацій, спрощення бюджетних операцій.

З точки зору експертів: "Розробка та впровадження е-гривні може стати наступним кроком еволюції платіжної інфраструктури України, сприятиме цифровізації економіки, подальшому поширенню безготівкових розрахунків, зменшенню їх вартості, зростанню рівня їх

прозорості і підвищенню довіри до національної валюти загалом. Це може позитивно вплинути на забезпечення економічної безпеки та посилення монетарного суверенітету держави, посилить спроможність Національного банку підтримувати цінову та фінансову стабільність як запоруку стійкого економічного зростання", – зазначав заступник Голови Національного банку Олексій Шабан.[2]

Водночас упровадження ЦВЦБ потребуватиме значних інвестицій на створення та розвиток в Україні відповідної роздрібно-платіжної інфраструктури, включаючи інтеграцію з наявною в країні інфраструктурою. Передувати цьому має створення бізнес-моделі, що враховуватиме інтереси всіх учасників: фізичних осіб, торговців, агентів із розповсюдження та розрахунків, банків тощо та стимулюватиме до розвитку і використання запропонованого ринку інноваційного інструменту.

Починаючи з 2016 року, Національний банк України, одними з перших у світі, розпочав та до цього часу продовжує наполегливу працю над створенням е-гривні. У 2018 році було проведено пілотний проєкт з випуску е-гривні для роздрібних платежів на платформі блокчейн[3], що допомогло регулятору в дослідженні цієї технології та її особливостей. Після пілоту у 2021 році регулятор провів опитування експертів фінринку щодо можливості та перспектив запровадження е-гривні. Своїми думками поділилися близько 100 експертів з різнопрофільним досвідом: роздрібний бізнес, інновації, корпоративний бізнес, фінансові ринки, віртуальні активи та ін. За результатами опитування Національний банк виділив три найбільш перспективні варіанти використання CBDC:

1. Е-гривня для роздрібних безготівкових платежів із можливим функціоналом "програмованих" грошей та можливістю здійснення цільових соціальних виплат.

2. Е-гривня для здійснення операцій у сфері, пов'язаній з обігом віртуальних активів. Наприклад, для обміну, забезпечення випуску та інших операцій з віртуальними активами.

3. Е-гривня для транскордонних платежів.

Ухвалений у 2021 році та введений в дію 1 серпня 2022 року закон "Про платіжні послуги", запровадив рамкове регулювання CBDC та ввів до українського законодавства поняття "цифрові гроші Національного банку України" як електронну форму грошової одиниці України, емітентом якої є НБУ.

Цифрові гроші НБУ є законним платіжним засобом на території України, приймаються фізичними та юридичними особами для проведення платіжних операцій і розрахунків у передбачених

випадках. Подальше впровадження концепції цифрових грошей має розробити Національний банк.[4]

Не дивлячись на воєнний стан у 2022 році Національний банк представив проєкт концепції е-гривні учасникам платіжного ринку, ринку віртуальних активів та представникам державних органів. Мова йде про:

- можливі варіанти використання е-гривні,
- можливий дизайн,
- модель архітектури е-гривні тощо[5].

В тому ж році УКРПАТЕНТ зареєстрував торговельну марку "е-гривня" та "e-hryvnia". Права належать регулятору.

Роблячи висновки можемо з впевненістю сказати, що впровадження е-гривні в Україні має потенціал стати важливим кроком у розвитку економіки країни. Створення державної цифрової валюти може надати ряд переваг як в економічному, так і в соціальному секторі держави, а саме: зробити фінансові послуги доступнішими та ефективнішими; дозволити доступ до фінансових послуг для тих, хто раніше був відокремлений від банківської системи; може спростити міжнародні платежі та знизити їх витрати, що сприятиме розвитку зовнішньої торгівлі та інвестицій; зменшити можливість для корупції та незаконних фінансових операцій, що сприяє створенню більш прозорої та довіреної фінансової системи; може стимулювати розвиток фінтех-індустрії та нових фінансових технологій в Україні, що сприяє економічному зростанню та конкурентоспроможності; державний бюджет та фінансова адміністрація можуть скористатися ефективністю електронної валюти для здійснення бюджетних операцій та моніторингу фінансів. Маємо надію, що позитивні зміни вже не за горами.

Інформаційні джерела

1. Атлантична рада (2023), система відстеження цифрових валют Центрального банку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.atlanticcouncil.org/cbdctracker/>

2. Аналітична записка НБУ - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/files/pXFPBARsHQjfnAV>

3. <https://promo.bank.gov.ua/euah/>

4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

5. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Draft_vision_introducing_e-hryvnia_2023.pdf